

Sockenkyrkonätverket

Medlemsbrev nr. 13, oktober 2025

Norra Vånga kyrka på Varaslätten. Foto: Robin Gullbrandsson.

Årsmöte 2025

Måndag den 17 mars höll Föreningen sockenkyrkonätverket digitalt årsmöte via Zoom med ett 20-tal medlemmar närvarande. Före årsmötesförhandlingen talade Jakob Lindblad om forskningsföretaget Sveriges kyrkor. Ett mycket uppskattat föredrag som ledde till många frågor och en intressant diskussion. Jakob Lindblad är lektor vid konstvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet och har skrivit en bok om forskningsföretaget Sveriges kyrkor.

Därefter började själva årsmötet med att föreningens ordförande hälsade välkommen. Till mötesordförande valdes Anna-Karin Andersson, som skickligt och med van hand ledde förhandlingarna. Till revisor för ett år valdes Hedvig Brander Jonsson och till valberedning Chris Bringefors. Efter årsmötet konstituerade sig styrelsen enligt följande:

Peter Olausson, ordförande
Eva Kempff, vice ordförande
Barbro Mellander, sekreterare
Carl-Johan Ivarsson, kassör
Karin Skoglund
Jakob Lindblad

Adjungerade till styrelsen valdes:
Ingrid Sjöström
Gunhild Eriksdotter
Charlotte Hanner Nordstrand
Robin Gullbrandsson
Helena Rosenberg, Sveriges Hembygdsförbund

Ny bok av biskopen i Västerås stift, som skriver om kyrkligt kulturarv

Biskop Mikael Mogren har i september kommit ut med en bok om det kristna kulturarvet där han följer de spår som kristen tro har avsatt under århundradena. Mogren tar upp arkitektur, konst, högtider, traditioner, vetenskap och idéhistoria och undersöker vad det arvet har kommit att betyda för oss som lever idag. Boken heter "Vi är inte övergivna" och Verbum som är utgivare skriver att den "vänder sig till den som är intresserad av kristet kulturarv, idéhistoria och berättelserna som format Sveriges andliga och samhällsliga utveckling".

Boken släpptes den 6 september i samband med en konsert i Västerås domkyrka.

Barbro Mellander

Svenneby gamla kyrka, foto: Svenska kyrkan.

Kyrkoresor i Bohuslän, Västergötland och Halland. Del I

av Charlotta Hanner Nordstrand

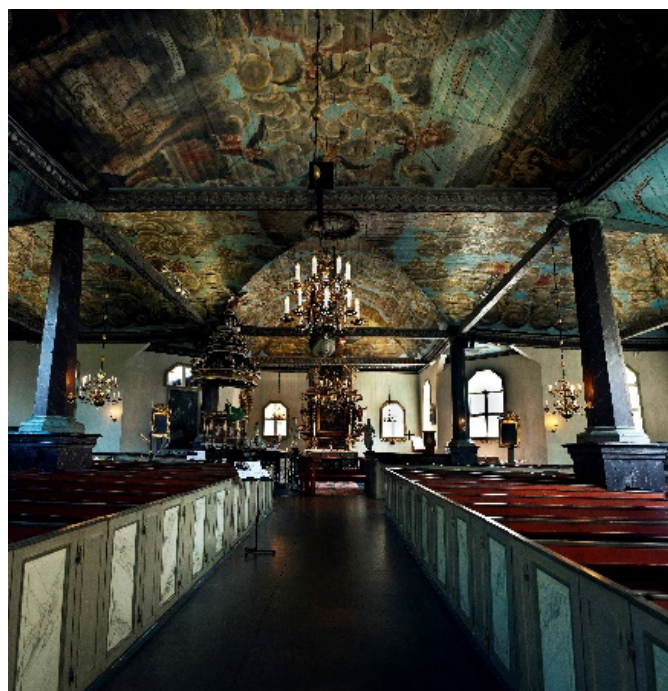
Idén att med hjälp av kyrkoförsamlingarnas trivselresor sprida kunskap om våra sockenkyrkor hade jag burit på länge. Jag var volontär i min hemförsamling Kullavik i Särö pastorat och kyrkans präst och diakon nappade på min idé. Våren 2022 blev därmed Kullaviks församlingsresa en kyrkoresa där vi besökte kyrkor från tre olika perioder i den svenska kyrkohistorien: Svenneby medeltidskyrka, Kungälv's barockkyrka och Hunnebostrands nationalromantiska kyrka. De ligger alla i Bohuslän inom räckhåll för en dagsresa. Gensvaret var stort och en buss för 50 personer fylldes snabbt.

Svenneby gamla kyrka i Tanums pastorat ligger på en klippfylla utmed landsvägen. Den är en av de mindre i Bohuslän, troligen murad under 1100-talet eller senast under 1200-talets första hälft. Planformen med rektangulärt långhus och smalare, rakavslutad kor är intakt förutom det tillbyggda vapenhuset i väster. Kyrkan togs ur bruk 1915 då Svenneby nya kyrka invigdes. En genomgripande restaurering gjordes 2014 till 2016 med anledning av att kyrkans murar höll på att ge sig.

I denna kyrka finns takmålningar från 1700-talet, i dessa har mästern Jonas Ahlstedt i väster målat en scen som verkar unik för honom nämligen Livets val, den breda och den smala vägen. På norra sidan leder en bred och jämn väg med människor i moderiktiga dräkter bärande vinglas till fördärvet och ett brinnande helvete. Framför går en grönklädd man som spelar säckpipa och längst fram djävulen själv klädd i tröja och knäbyxor. Detta kontrasteras i söder av den smala vägen som gjorts av runda stockar. De människor som följer den bär enklare kläder och håller varsitt kors i

Svenneby gamla kyrka, foto: Svenska kyrkan.

Kungälv kyrka, foto: Svenska kyrkan.

handen. Längst upp står Kristus själv. Målningarna har aldrig målats över men retuscherats och eftersom kyrkan aldrig varit uppvärmd så har måleriet inte skadats av temperaturväxlingar. De använda färgpigmenten är terra, umbra, cobolt och ultramarin i oljefärg. I kyrkan finns flera medeltida inventarier.

Kyrkan putsades slutligen ut- och invändigt med kalkputs som brändes och blandades på plats i en specialbyggd kalkugn nedanför kyrkan. Kalkstenen hämtades från ett stenbrott på Kinnekulle. Denna metod att bränna kalk på platsen för bygget var den gängse till 1950-60-talet då fabriksframställda bindemedel och färdiga torrbruk på säck, som endast blandades med vatten på arbetsplatsen, blev det vanliga.

Kungälv kyrka är den ultimata barockkyrkan. Den började byggas efter freden i Roskilde 1658 men brändes ned och en ny stod färdig 1688. Arkitekten Christopher Bräck ritade en korskyrka, den uppfördes av trä och rödmålades. Kyrkans tunnvalv målades med tunn oljefärg av Erik Eriksson Grijs, och hans gesäll Christian von Schönefelder 1697-98. Erik Eriksson Grijs var Göteborgs målärämbetes förste älderman, ämbetet grundades 1702. Före 1702 var alla västsvenska konstnärer knutna till skrået i Stockholm. Hundratal kyrkor i Västsverige försågs därefter med livfulla, färgstarka takmålningar som saknar motsvarighet i landets övriga delar. Trävalvmålningen, den så kallade himlingen, i Kungälv kyrka är den äldsta bevarade i Göteborgs stift och den har aldrig blivit övermålad. De ovanliga motivvalen i kyrkan skildrar bland annat den

himmelska gudstjänsten och det himmelska bröllopet och motiven anses ha valts av slottsprekanten vid Bohus fästning, stadens kyrkoherde Jacob Rattrey. Även altarpupp, läktarbröstning, predikstol och de äldsta kyrkbänkarna dateras till sekelskiftet 16-1700. Den välbevarade interiören ger en överväldigande inblick i barockens livfulla konstideal och dåtidens religiösa föreställningsvärld. Mårten Snickare menar att Kungälv kyrka, och andra liknande kyrkor, kan betraktas som det verkligt originella svenska bidraget till tidigmodern religiös arkitektur.

Hunnebostrands träkyrka ritades 1911 av arkitekt Sigfrid Ericson, som slog igenom som kyrkoarkitekt med Masthuggskyrkan i Göteborg 1914. Kyrkan är nationalromantisk till stilen med högt placerade fönster och den har i likhet med de flesta kyrkor på västkusten ett praktfullt votivskepp. Kyrkans altar- och dopaltarmålning målades 1952 av Göteborgskonstnären Saga Walli. Walli debuterade 1939 som altarmålare i hård konkurrens med de samtida manliga konstnärerna. Hon målade sammantaget ett 20-tal altartavlor, hundratal porträtt och drev målarskola i Göteborg och Mölndal.

Hunnebostrands kyrka, foton: J. E. Nordstrand.

Beställ boken ”Kyrkor i fara”

Boken går att köpa och kostar 95 kr plus frakt. Skicka din beställning till Karin Skoglund via mejl; karinskoglund64@gmail.com

Som medlem i Föreningen Sockenkyrkonätverket har du 15 % i rabatt. Glöm inte ange namn och adress och om du är medlem i Föreningen Sockenkyrkonätverket.